

(Hekayə)

(əvvəli ötən sayımızda)

Teymurləng

Cəhənnəm düz yarım saat davam elədi. Rəhmsiz əl Tamerlanın zərif, mehriban, gənc arvadlarının köynəklərini və alt paltarlarını soyundurdu. Ağlagəlməz səs-küydən, qaqqılıtdan, ağlartı və iniltidən çadırın divarları titrəyirdi. Tamerlan iki dəfə havadarlıq eləməyə cəhd göstərdi, amma hər dəfə elə çırıtma aldı ki, fikrindən əl çəkməli oldu, taleyinə boyun əyib çadırın küncünə qısıldı.

— Buna bax, gör bu gücnə dimdikləyir! – Cəza verən əlin sahibi qəzəblə diləndi, De-Da-Linin büzdümündən axırıncı lələyi qoparıb onu çadırın altına buraxdı.

Araqvi dərəsi üzərində nüzümlət və qatı sükut hökm sürürdü.

— Nodar, bir ora bax, gör Nutsa nə oyun çıxarıb! – Nannu mənə çağırır yolunmuş toyuqları göstərdi. – Heç olmasa, yazıq xoruza rəhmi gələydi! – O, həyətin bir küncündə büzüşmüş Tamerlana baxa-baxa gülüşünü zorla saxlayırdı.

— Doğrudan da pis çalışmayıb... – Mən də gülümsündüm.

— Görünür, qaranlıqda toyuqla xoruzu ayırd eləyə bilməyib. Eybi yoxdu, bir müddət sonra əvvəlki kimi gözəl olacaq.

Qadınlar bədbəxtliklərə kişilərdən tez alışırırlar.

Deyəsən, quşlar aləmində də belədi. Sonrakı gün Tamerlanın arvadları utanıb qızarmadan çadırdan eşiye

çıxdılar, elə bil, heç yolunmamışdılar. Deyəsən, hətta geyimlərindəki dəyişiklik xoşlarına da gəlmişdi – hər halda özlərini yetərinə şəkə-çəkə gəzişirdilər.

Üçüncü gün sürücüm Tristanla fərqi nə vardıq: Tamerlan hindən çıxmırdı. Tristan Tamerlanı zorla həyəyə qovdu. Elə həmin məqamda da möcüzə baş verdi: arvadları öz hökmdarlarına sarı baxmadılar. Tamerlansa nə nə dənə, nə suya yaxın getdi. Tristan hinin qapısından aralanan kimi, Tamerlan ora cumub qaranlıq küncə soxuldu. Hinə baş çəkdim, mənə elə gəldi ki, Tamerlan zar-zar ağlayır.

— Ona nə olub? – Tristan soruşdu.

— Xanımlardan utanır!

— Eh, siz də söz danışdınız! – Tristan əlini yellədi.

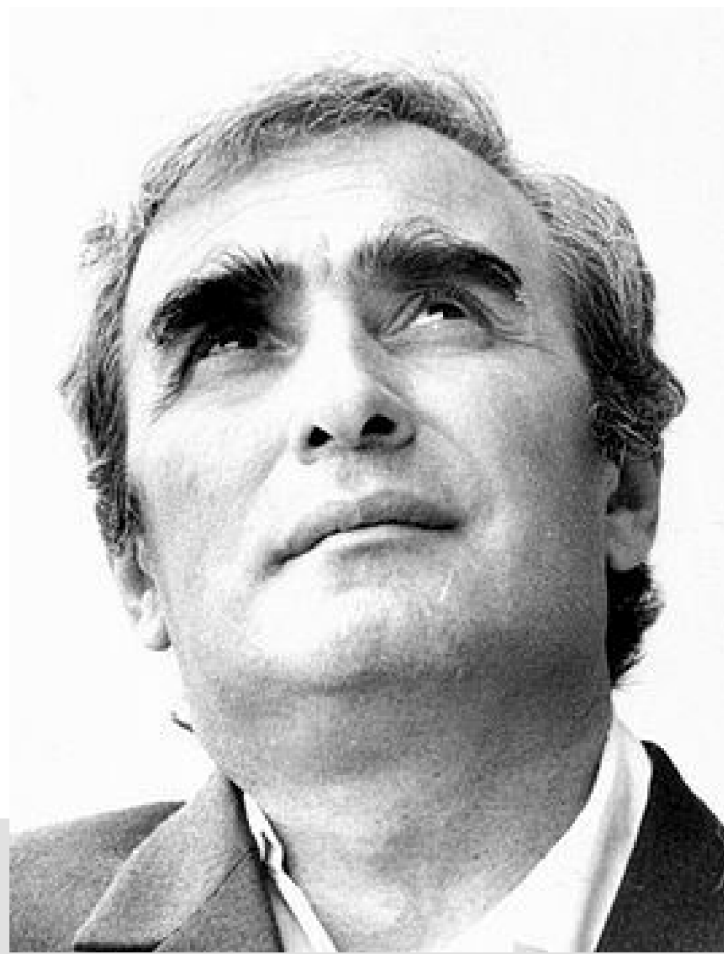
— Sənə deyirəm ki, utanır, ya da təhqir olunub.

**Nodar
Dumbadze**

— Artıq iki gün keçib, yənə də yadında saxlayır? Necə də olsa, xoruzdu axı.

— Görünür, unuda bilmir. Bilirsən, onların arasında da bu cür qürurluları var...

Tamerlanın məğrurluğu hətta mənim gözlədiyimdən də artıq oldu. Beş gen hindən çıxmırdı. Altıncı gün pomidorları sulayanda kiçik nəvəm Levan qaça-qaça gəl-

di, tələsə-tələsə dilləndi:

— Babacan, Tamerlan ölür!

Körpənin çənəsi əsir, yanaqlarından göz yaş axırdı.

Hinə sarı getdim. Tamerlan yerdə uzanmış, gözləri şüşəyə dönmüşdü, tir-tir əsir və... gözləyirdi.

— Ona kömək elə, babacan! – Balaca Levan yalvardı.

...Tamerlan uzanıb gözləyirdi.

Təəccüblənməyin: Ta-

merlanın gözlərində nə yalvarış, nə qınaq, nə də lənət gördüm – o gözlərdə yalnız arzuladığı ölümün intizarı vardı.

1982-ci il iyulun 14-ü günortaüstü saat 6-da Tamerlan canını tapşırırdı...

Yüzminlik ordu qəflətən vəfat etmiş Günəş timsallı əmirini Səmərqəndə, son mənzilə yola salırdı.

Atlardan enmiş minlərlə süvari matəm içində yəhəri

alınmış, lacivərd rəngli ipək çulla örtülmüş löhrəm atların yüyənindən tutub gedirdi. Üç yüz nəfər ayaqyalın, üzö-gözlərini cırıq-cırıq eləmiş, ağ kəfənə bürünmüş arvadı hökmdarın ölümünə ağı deyirdi. Onlarda on iki ən süvimlison iki qara qulun çiyinlərində uyuyan, qızılı rəngli parçaya bürünmüş gülmüş tabutun arxasınca dizin-dizin sürünürdü – həmin on iki sevimli qadınını Tamerlanla birgə məzara gömməli idilər...

Salnamələr belə deyir.

Onlara inanmayın!

Nə yüzminlik qoşun, nə də üz-gözlərini, sinələrini cırıq-cırıq eləmiş üç yüz arvad vardı. Qızılı rəngli parçaya bükülmüş tabut da yoxudu.

Tristanla qəzetə bükülüb sellofan torbaya qoyulmuş qanlı tiranı vələs budaqlarının altında basdırdıq. Arvadlarından biri də öz hökmdarının arxasınca məzara getmək istəmədi. Məzar-filan nədi! Hətta Si-Si-Li hamının qulağı eşidə-eşidə bildirməyi özünə rəva gördü:

— Onsuz da o artıq məndən ötrü çoxdanın ölüsüydü!

— Səsinə kəs, bədbəxt, Allaha ağır gedər! – Mömin Yana Kuritsa boşboğaz Si-Si-Lini dimdiklədi. Bəssalam. Qalanları heç qəbrə sarı da baxmadı.

Amma bir məsələni qeyd eləmək lazımdı: bilmirəm vicdan əzabı çəkdiyindənmi – hər necə olur-olsun, onların əriydi, - yoxsa təsadüf üzündənmi, yaxud başqa hansı səbəbdənsə, Tamerlanın basdırıldığı gün onun dul arvadlarından heç biri yurmurtlamadı.

Tərcümə etdi:

Nəriman Əbdülrəhmanlı